

Handläggare
Cecilia Göransson
Telefon: 08-508 33 707**Till**
Utbildningsnämnden
2018-03-15

Läromedelspolicy

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till läromedelspolicy för Stockholms stad skolor och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Lena Holmdahl
UtbildningsdirektörNiclas Westin
Avdelningschef

Sammanfattning

Utbildningsnämnden fick i stadens budget för 2017 i uppdrag att ta fram en läromedelspolicy. Det finns behov av vägledning i det nya föränderliga landskap som digitaliseringen av skolan innebär. Det finns regler att förhålla sig till vad gäller digitala läromedel, och därför behov av riktlinjer och stöd i fråga om till exempel personuppgiftshantering. Skolorna har behov av stöd i att pröva nytt, utvärdera och kvalitetssäkra. Initiativ ska tas för fördjupad dialog med branschen för att höja kvaliteten ytterligare på läromedel, inte minst genom ämnesdidaktisk forskning.

I förslaget till policy fördelas ansvaret för läromedel mellan skola och förvaltning. Skolornas autonomi är utgångspunkten för ansvarsfördelningen

Policyn innebär att val av läromedel, lärverktyg och lärresurser görs av lärarna som en del av deras profession, utifrån didaktiska överväganden. Förvaltningen ansvarar för att tillgängliggöra information om vilka regler som gäller för inköp, personuppgiftshantering, vilka standarder stadens system använder samt tillhandahåller information och stöd till lärares kompetensutveckling i fråga om val av läromedel, utvärdering och kvalitetssäkring. Stödet ska utgå från relevant forskning om läromedel och läromedelsanvändning.

Bakgrund /Ärendet

För att ta fram en policy som svarar mot skolornas och förvaltningens behov, har utbildningsförvaltningen undersökt forskningsläget nationellt och internationellt samt gjort såväl kvantitativa som kvalitativa undersökningar. Det finns inte mycket forskning på området, men den ökade användningen av digitala läresurser håller på att förändra detta. Digitala läresurser aktiverar delvis andra kognitiva processer och det är därför av vikt att noga följa utvecklingen och forskningen på området. Det finns belägg för att tryckta böcker kan vara en fördel i vissa sammanhang, genom att de tydliggör vad och hur mycket man ska lära sig genom en lättförståelig modell av hur materialet är strukturerat. Det är framför allt den digitala utvecklingen som aktualiserat frågor och behov som kräver vägledning och insatser. Behoven har identifierats inom följande områden:

- Upphandling via olika upphandlingsavtal: läromedel, digitala lärverktyg respektive kringutrustning avropas mot tre olika ramavtal.
- Hantering av personuppgifter, framför allt när den nya dataskyddsförordningen som ersätter personuppgiftslagen träder i kraft 25 maj 2018. Många skolor riskerar att bryta mot reglerna av okunskap.
- Centrala licenser. De ökar likvärdigheten, tillgängligheten till och användningen av digitala läromedel. De ger även ekonomiska och administrativa vinster samtidigt som de kan skapa inlåsnings effekter och begränsa valfriheten.
- Standarder för till exempel inloggning och att läromedel bör vara kompatibla med stadens system. Systemen bör använda samma standard.
- Den ökande mängden digitala läresurser ger behov av ökat erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling för kvalitetssäkring.
- Fördjupad dialog med branschen utifrån ny ämnesdidaktisk forskning. Förvaltningen bör kunna ta initiativ här utifrån sin kunskap om aktuell skolforskning.

Situationen vad gäller IKT i Stockholms stads skolor

Skolorna avvaktar ny infrastruktur, ny valbar hårdvara och ny plattform som kommer att ge helt nya vägar att distribuera och lagra material. Behovet av support för en rad nya produkter och tjänster kommer därför att öka. Skolorna uppvaktas ofta av företag och det kan finnas behov av någon form av grindvakt.

Inom gymnasieskolan har digitaliseringen börjat få genomslag efter 1:1-satsningen, inte minst genom omfattande stöd och tydlig styrning. Digitala läromedel, läresurser och lärverktyg nyttjas i hög

grad på de flesta skolor, men användningen är trots det avhängig av den enskilde lärarens val.

Inom grundskolan pågår ett omfattande arbete mot ökad digitalisering, även här med stöd och tydlig styrning. Skillnaderna mellan skolorna är dock större inom grundskolan. Översyn av kompetensutvecklingsbehovet pågår liksom möjligheterna till 1:1 på grundskola.

Ökad användning av moln- och webbtjänster aktualiserar frågan om hantering av personuppgifter enligt den nya dataskyddsförordningen som gäller från och med 25 maj 2018. Skolorna måste följa riktlinjer för molntjänster som innefattar informationssäkerhetsklassning och riskanalys samt tecknande av personuppgiftsbiträdesavtal. De ska också använda de inloggningsmetoder som rekommenderas av staden och som är kompatibla med stadens system.

Det finns behov av att definiera vad som ska hanteras centralt och vilket stöd som ska ges från centralt håll. Gränsdragningen ska vara ändamålsenlig och inte hindra skolor från att välja, utforska och testa utan att bryta mot lagar och regler. Samtidigt finns effektivitetsvinster att göra med centrala licenser genom minskad ekonomisk och administrativ börda för skolor. Detta är också en fråga om likvärdighet – vilken skola eleverna går på ska inte avgöra tillgången till de läromedel, lärresurser och lärverktyg man behöver.

Kvantitativ och kvalitativ kartläggning

I arbetet med att ta fram en läromedelpolicy genomfördes några kartläggningar. Det är små skillnader mellan stadens grundskolor avseende hur mycket medel de lade på läromedel i förhållande till budget, i relation till andel enheter (datorer, surfplattor) och i relation till socioekonomiskt index etc. I snitt lägger skolorna drygt 1 procent av budget på läromedel. Inga samband kunde ses mellan socioekonomiskt index, antal datorer, surfplattor och andel av budget avsatta för läromedel. En fördjupad analys av materialet ska dock göras och det finns anledning att följa upp siffrorna.

Det gjordes också intervjuer med företrädare för ett antal sinsemellan olika skolor. De skolor som låg långt fram i användning av digitala läromedel uttryckte störst behov av stöd och vägledning. Behov av stöd gällde upphandling, hantering av personuppgifter, system för inloggning i första hand men även kompetensutveckling och stöd för erfarenhetsutbyte eftersom det är tidskrävande att testa nya produkter.

Gemensamt för flera var också önskan om centrala inköp av licenser för att få ned kostnaden. Skolorna önskade också att central förvaltning kunde påverka utbud och förhandla med de stora förlagen för bättre pris.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för utveckling och samordning i samverkan med gymnasieavdelningen, grundskoleavdelningen och avdelningen för lärande och elevhälsa.

Förvaltningens synpunkter

Den föreslagna läromedelspolicyn utgår från aktuell forskning samt från de behov som framkommit, såväl behov på skolorna som på central förvaltning. Den ger vägledning och stöd till skolorna och avgränsar ansvar mellan skola och central förvaltning.

I huvudsak innebär den att valet av läromedel fattas av professionen. Rektor ansvarar för att det finns tillräckligt med medel i budget för att säkra tillgången till relevanta läromedel. Central förvaltning ansvarar för att relevant stöd finns, vad gäller upphandlingsregler, personuppgiftshantering, kompatibilitet med stadens IT-system och licenser. Stöd i form av kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte mellan lärare ges. Förvaltningen ska även bevaka aktuell forskning och fördjupa dialogen med läromedelsbranschen, framför allt vad gäller ämnesdidaktisk lärardriven forskning, men även genom lärares återkoppling.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till läromedelspolicy och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Bilaga

Stockholms stads läromedelspolicy